

ŠVIESA

JORNAL
LITHUANO

"ŠVIESA" - LUZ

Orgão de
Comunidade Lithuana
de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 9-1640.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 12\$000
Pusei metų . . . . . 7\$000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I I

SÃO PAULO. 1937, GEGUZĖS -- MAIO I D.

Nr. 18 (84)

UŽ MOTINOS MEILĖ

Tik vieną žodį pasakyk,
Tik kartą per metus,
Koks tuščias be tavęs, Mamyt,
Pasaulis šis platus!

S. NĖRIS.

1848 m. prie Norvegijos krantų vieną laivą ištiko nelaimė. Smarki audra tškė jį į uolas ir šipuliai bepalikio. Daug keleivių žuvo vietoje, kitus nuplovė šalta banga į smėlėtą dugną. Vieną vieną motina, glausdama prie veido savo kūdikį, ilgai kovojo su vandenų šėlimu. Tačiau ėmė sekti ir jos jėgos, bangos vis dažniau ir dažniau paskandindavo ją savo verpetuos. Ėmė stingti nuo šalėto snariai, lletis į burną vanduo... Jautė, kad pradėda netekti sąmonės. Mirtis iš gelmių ištisė savo baisiąją ranką į ją ir jos kūdikį. Baisaus siaubo pagauta, stipriai stipriai prisispaudė prie krūtinės brangiausiają našta. Dar spėjo stingstaučiom lūpom pabučiuoti šaltą veidelį; paskui tškė į galvą baisi viltis, ėmė spengti ausyse, temo akys — ir kas buvo toliau — ji neatsimena.

Nubudo ant akmenų kranto. Danguje švietė saulė, o jūra buvo rami. Tarp akmenų suposi suduzusio laivo lentgaliai. Niekur nei ženklo nei garso gyvo žmogaus. Ji buvo vieną vieną sugrįžus iš mirties karalystės į gyvųjų pasaulį. Ak, ne — ne ji viena: šalia jos gailiai pravirko jos kūdikis!

Jei prieš elgetos akis kas padėtų brangiųjų akmenų kravą ar patį karaliaus vainiką, tas taip neapsidžiaugtų, kaip nudžiugo ta motina. Dievas — taip, patsai Dievas gražino jai gyvenimą ir kūdikį! Ji pakėlė į dangų rankas ir niekad šitoj pakrantėj niekas nebuvo karščiau meldęsis. Džiaugsmo ašaros — tasai laimingųjų širdžių lietus drėkino nyktus akmenis, o šypsniu pravertos lūpos kalbėjo vis tuos pačius žodžius...

Niekas niekad nesužinos, kaip ilgai ji ten meldėsi. O kūdikis vis verkė. Pagaliau, ji pasiėmė jį ant rankų. Vargšas jos kūdikis! Jisai susąles ir alkanas. Beveik para nieko nevalges. Jis mirs! — šovė į galvą mintis. Taip, jis mirs badu šitoj akmenų dykynėj, kur nė skruzdė nerastų sau pakankamai maisto. Bet gal įvyks antras atebuklas? Gal atplauks į čia koks laivas ir atneš abiem išgelbėjimą? — Kai nieko žmogui nebelieka, jam dar lieka

viltis. Ir motinos akys nukrypo į jūrą...

Ne! Niekas neplaukia tenai, kur tik mėlyni vandens ir dangus. Ir kas beplauks prie uolėtų krantų? O jei ir plauktų — ar pastebės ją tarp milžiniškų akmenų gabalų? Ji šauktųsi — bet argi jai prarėkti bekrūtinės jūros anžinas ožimas? Vistiek jos niekas neišgirs...

Suprato ta motina, kas dabar turi ateiti, Jei nenuskendo bangose, nu-

kraują, tekanti iš sužeistos krūties...
O laivo kaip tik tuo tarpu plaukta suduzusiam savo draugui į pagalbą. Kai jūrininkai išlipo ant kranto, jie rado saldžiai bemiegantį berniuką ir sustingusį moters lavoną. Lavoną sužeista krūtinė. Ir kraujo klaną ant plokščio akmens.

Po dvidešimties metų grįžo į tą vietą jaunas ponas. Jis buvo susimąstęs, ir nekaltus. Akys, kurios žvelgė į kranto akmenis, buvo ašarotos. Kai laivas priplaukė krantą, jis lepė darbininkams iškelti didžiulę dėžę. Joje buvo stekus bronzos kryžius su kenčian-Kristaus paveikslu. Tą kryžių liepė pstatyti tarp šių siaubingų atsiminimų

kapo smėly.
Už Motinos meilę! — atsidūsta kunigas per šventąsias Mišias, ir karštą malda pina dėkingos širdys.

Už Motinos meilę! — liejasi iškilminguos jos garbei susirinkimuos kiekviename Tėviškės bažnytkaimy.

Už motinos meilę! — skamba ir aidai po visą Lietuvos padangę.

Už Motinos meilę!... Nes ta meilė tokia gili, kaip marių vandens: tokia neišmatuojama, kaip žvaigždėtasai dangus: tokia tyra, kaip ramos laišjos žiedė; tokia karšta, kaip atogrąžų saulė; tokia begalinė ir neapimama, kaip ir pati jos širdis.

Tų, kurie jauni mylisi, meilė yra kilni, ir Bažnyčia ją laimina paties Dievo vardu; tų, kurie ištėsia gailestingą ranką vargšui, meilė yra šventa; tų, kurie atleidžia savo priešui ir gerą jam daro, meilė yra nuostabi; tačiau tik viena Motinos meilė šitoj purvinoj žemėj yra labiausia sudievinata, nes tik ji viena visiškai laisva egoizmo priemaišų. Tik Motinos meilė neklausia, ar bus atsilyginama taip pat meile. Ji nepažįsta keršto nė užmaršties; nepatogumų nė sunkenybių. Ji niekad nemoka prikašioti nė išmėtinėti. Kad ir visi jos kūdikio nusigręžtų, lyg raupeuoto; kad ir į kartuves jį vestų žmonių teisingumas ir apjaukusi minia; kad jai net kiuvinai sužeistų širdį ir ją apspaudytų jos pačios sūnus — ne, ji nė tada negali mažiau savo vaiko mylėti!

Stai, kas yra Motina!

Motina! — tai vardas, kurį pirmiausia išmokska ištarti šitoj žemėj kūdikio lūpos.

Motina! — tai vardas, sudėtas iš šventų garsų, kurie skamba ausų kaip dangiška muzika ir pažadina kūdikio sąmonę gyvenimo rytmeti.

Motina! — tai dvi džiaugsmo kupinos akys ir viena meilės sklidina širdis viršum lopšio.

Motina! — tai pirmasis ir geriausias žmonių auklėtoja, mokytojas ir kunigas.

Motina! — tai rožių kerai, kur kur pražysta gražiausj žmonių žiedai.

Motina! — tai uostas, kurio ieško audringo gyvenimo išvargintos akys.

Motina! — tai įdubusi krūtinė, išbalė veidai, sidabrinų plaukų vainikas ant galvos ir dvi puslėtos nuo darbo rankos.

Motina! — tai gyvoji statula, paskestanti maldos ekstazėje prie Nukryžiuotojo Kojų, kai dar saldų sapną sapnuoja jos šeimynėlė.

Motina! — tai ištaigingų rūmų ar vargingos lūnelės skaisti aušra.

Motina! — tai keliai, ant kurių savo galvą padėjęs, pravirksa vėjavalkis sūnus.

Motina! — tai vardas, kurio tikrąją reikšmę žino tik tas, kas šaukiasi jo iš kapų...

Stai, kas yra Motina! Ne, ne tai: milijoną kartų daugiau negu tatali žmonių žodyne nėra kitų žodžių, kuriais galima būtų pakeisti tą trumpą ir skambų žodį:

MOTINA.

Sveika Marija, Dangaus Lelija.

mirs ji ir jos kūdikis iš bado. Mirtis akmenų. Žemiau išganytojo Kančios atslinks pamažu — tokia klatinga ir žiauri, ir išsives į ten, iš kur jau nebe-grįžtama...

— Ne, mano kūdikis negali mirti! Jis turi gyventi! Mano kūdikis turi gyventi! — vaičio nelaimingoji motina tarp tylių akmenų. Staiga jos akys nukrypo į aštrią granito atėaižą netoli jos kojų... Kūdikis drebejo visu mažu kūneliu ir verkė kaskart vis gailiau ir gailiau... O, ji jau žino, ką padarys! Ima aštrųjį akmenį, giliai įrežia juo savo krūtinę ir priglaudžia prieatviros žaizdos savo kūdikio lūpytes. Godžiai jos čiulpia šiltą srovę — savo motinos

UŽ MOTINOS MEILĖ.

Už Motinos meilę! — Tuos tris žodžius kartoja ir šiandien milijonai lūpų senojoj Europoj, švėsdami jos garbei pirmą gegužės mėnesio sekmadienį.

Už Motinos meilę! — kartoja juos ir tolimojoj Tėvynėj brangiausiai mūs Motinai, dėdami jai pirmąsias pavasario gėles.

Už Motinos meilę! — tyliai kalba šilkinėm savo lūpom ten eilės vėliavų prieš Viešpaties altorių.

Už Motinos meilę! — šnabžda graudi ašara, kritus į purų mirusios motinos

ŽINIOS IŠ VISUR

MOTINOS DIENA LIETUVOJE

Jau keleri metai, kai iškilmingai yra švenčiama Motinos Diena Lietuvoje. Programą sudaro pamaldos gyvųjų ir mirusiųjų motinų intencija. Daug kur šv. Mišių metu organizuotai motinos eina prie šv. Komunijos. Aplankoma taipgi organizuotai kapai mirusioms motinoms atminti. Po to būna salėse iškilmingi susirinkimai motinoms pagerbti, bei tai nuotaikai pritaikinti vai dinimai, deklamacijos ir kita.

KATALIKYBĖ SKAITLINĖSĖ

«Illustrazione Vaticana» davė pasaulio tautų religinę apžvalgą skaitlinėse. Šiuo laiku Europoje yra 202 milijonų katalikų, 234 milijonai nekatalikų krikščionių ir 31 mil. nekrikščionių; S. Amerikoje gyvena 52 milijonai katalikų, 85 mil. krikščionių nekatalikų ir 21 mil. nekrikščionių; P. Amerikoje — 72 mil. katalikų, pusė milijono nekatalikų krikšč. ir pusantro milijono nekrikšč. Azijoje — 17 mil. katalikų, 9 milijonai nekatalikų krikščionių ir 970 mil. pagonių (nekrikšč.ų). Afrikoje — pušė to mil. katalikų, 9 mil. krikščionių nekatalikų ir 125 mil. pagonių. Religijos pagal procentus pasaulio žmonijoje taip atrodo: Katalikų 19%; Konfucijaus sekotojų 16%, Induizmo 12%, Buddos 10%, Protestantų 9%, schizmatikų 7%, stubmeldžių 6%, laisvamanių 4% ir izraelitų 1%. Nors skaitlinėse rado tik apvalų 350 milijonų katalikų skaičių, bet jų priskaitoma ligi 406 mil., nes mūsų ir kituose kraštuose statistika galutinai nesuvesta.

MOTERŲ EMANCIPACIJA

Nevisais laikais ir nevienodos pažūros buvo j moterj, bei jos teises. Štai pagonybės gadynėj daug kur buvo laikoma žemesnės rūšies, beteisiu tvartinu. Krikščionybė moterj ištraukė iš tos žeminančios ir beteisės padėties pripažindama lygias teises su vyrais.

Mūsų moderniškaime, visokeriopos pažangos amžiuje, moteris dar ne visur turi lygias teises visuomeniame, bei valstybiniame gyvenime. Yra valstybių (pav. Prancūzijoje ir kitur) kur moteris neturi teisės balsuoti renkant parlamentą, seimą. Taip yra daugumoje ten, kur valdo valstybę bedieviai. Jie nuaučia, kad moteris, jau iš prigimties būdama daugiau religingos, bei labiau vertindamos tikėjimą, bedievių valdžion gali neišrinkti. Delto išleidižiam būna įstatymai jų teisėms suvaržyti. Nežiūrint to, daugely kraštų

moteris sau išikovojo lygiai teises su vyrais. Daug aukštų ir valdžioje tarnybų (pav. Anglijoje ministerio) yra užėmusios moteris. Moterų judėjimas, kurio tikslas, atgauti sau priklausomas teises visame gyvenimo plote, kaip ir sudaro vadinamą moterų emancipaciją.

SIEMET NOBELIO TAIKOS PREMIJA GAUS GANDHI?

Oslo. «Indijos bjeitulių» Sąjunga, kuriai vadovauja žymus Norvegų valstybės vyras, Nobelio taikos premija 1937 m. prašys Komisiją paskirti didžiam indų tautos vyrui ir nenuliatamam kovotojui už Indijų visišką nepriklausomybę nuo Didžiosios Britanijos ir visų indų lygų — Mahatmai Gandhi. Naostabu, kad Gandhi atmeta fizinę jėgą ir savo tautiecius ragina nesiimti prievartos, o kovoti tik pasyviu priešintisui ir anglų prekių boikotu

DRAŠUS GEN. FRANKO BANDYMAS

Norėdamas parodyti, kiek prasmėnų skleidžia apie nacionalistų valdomas sritis vyriausybininkai, gen. Franko leido per radio šeišems karo iritinfams, dalyvajant užsienų spaudos atstovams, papasakoti savo įspūdžius apie nacionalinę Ispaniją. Visi pripažino, kad jie nuvo nustebinti tos tvarkos, kurti viešpatauja nacionalistų užimtoje teritorijoje. Tai buvo didelis smūgis vyriausybininkams, kad tarptautinės brigados nariai, atsistūti kovoti su Franko viešai prieš visą pasaulj gria

RINKS VISAI SOVIETU TERITORIJAI PATRIARCHA

MASKVA. Balandžio 24 d. pranešimu, sovietų vyriausybė šauks bažnytinį sinodą, kad jį išrinktų stačiatikių patriarcha visai sovietų teritorijai. Kaip žinoma Petras Kruticky, buvęs patriarchas, buvo nukankintas. Tai kaip čia dabar yra: visur komunistai skelbia, kad sovietų «rojuje» nebėra daugiau religijos, kad religija tik «tam siošios» Vakarų Europos burliujų prietas, o dabar patys rinks cerkvei patriarchą? Gal būt, dėl to, ką paskui azijatiškus dantis suleis, kai laukinės totorių bandos užsigais žmogaus kraujo?

VARSUVA. Lenkų spauda praneša žinią iš Kauno, kad Panėvėžy lenkams neleidžiama išlaikyti savo mokyklos.

Motinoms pavyzdys ir paguoda

Gegužės m. 4 d. Katalikų Bažnyčia yra paskyrusi šv. Monikos garbei. Ši šventoji yra pravartu pažinti kiekvienai lietuvei katalikei motinai, nes tie laikai, kada gyvena šv. Monika ir mūsų laikai, yra labai panašūs daugeliu atžvilgiu.

Sv. Monika gyveno antroj pusėj ketvirtjo šimtmečio, Saurinėj Afrikoj. Ji buvo krikščionė, o jos vyras pagonis. Tais laikais šio atkakli kova tarp pagonybės, įvairių hererizijų atskalų ir krikščionybės. Dorovinis žmonių gyvenimas buvo pusėtinai pakrikęs. Daug visur blogų pavyzdžių. Pagaliau šv. Monikos vyras mirė. Ant jos vienos pečių sukraunami visi šeimos gyvenimo vargai ir rūpesiai. Tai nebuvo lengva našta. Kiekvienos motinos didžiausias rūpestis ir noras užtikrinti laimingą, gražią ateitį savo vaikams. Tuo siejosi ir šv. Monika. Ji buvo nukreipusi visą savo dėmesį į gudrų ir gabų sūnų Augustiną. Jį Augustiną, kuris jautriai motinos sielai daug skaudžių smūgių suteikė. Motinos mylimais sūnus ligi 33 metų buvo na-

rys daugelio atskalų, ir giliai įklimpęs j nuodemingo gyvenimo purvyną. Visa tai matyti ir pergyventi nuosirdžiai Dievą mylinčiai motinai buvo nelengva. Tačiau maldas ir ašaras jį dangui nuolat siuntė. Ir paklydėlis sūnus grįžo prie Dievo.

Katalikų Bažnyčia ir motiną — Moniką ir sūnų — Augustiną yra iškelusi į altoriaus garbę.

Nevienos ir lietuves motinos gyvenimas yra panašus į šv. Monikos gyvenimą: vyras subedievėjęs, vaikai eina savais keliais. Dievą mylinčiai motinos širdžiai yra tai didelis smūgis. Tačiau vilties niekad nereik pamesti. Reik eiti šv. Monikos pavyzdžiu. Maldas ir ašaras, siųsti dangui. Dievas, ankačiau, ar vėliau, išklausys. Taigi ir tu, lietuve katalike motina, turėk prieš akis nuolat šv. Monikos pavyzdį ir žinok, kad motinos, ypač katalikės gyvenimo kelias yra pasiaukojimo, savęs atsidėjimo kelias.

TAI BENT ŽUDĖSI!

Austrija. Vieną sprogstamos medžiagos fabriko vedėjų Klagenfurte viena po kitos ištiko keletas nelaimių: ne pagydomai susirgo, parėjo finansiniai reikalai. Dėl to nutarė žudytis. Pasiėmė 40 kilogramų dinamito gabalą, prijungė dangtį, ir ant jo atsėdęs, laukė mirties. Dinamitas sprogo tokiu lauku, jog 6-ių kilometrų atstume aplink išbyrėjo visų namų langai.

VALO G. P. U.

MASKVA. Suėmus G. P. U., viršiniųkų fagoda, naujuoju viršiniųkų paskirtas fežovas. Jis gavo iš paties Stalino įsakymą apvalyti pačią G. P. U. Na, ir «valo»: 300 aukštų G. P. U. valdininkų jau atsidūrė už grotų. Tiek viešai skelbia, o kiek iš viso suimtu, tik fežovai žino.

VĖL STAIGA ATSALO

Vokietija. Balandžio 21 d. šalėjų ir sniego langa Vakarų Vokietijoje sunaikino gražiai pražydusius vaisinių medžių sodus. Patvino smarkiai upės.

KILNIAŠIRDIS LAIMINGASIS

Sveicarija. Didžiąją Nerenburgo loterijos premiją — 100.000 šveicarių frankų — laimėjęs nepažįstamas gražino pinigų atgal loterijos direktoriui, prašydamas išdalinti juos bedarbiams. Savo vardo nepasakė. Tikrai kilnios dvasios žmogus!

MADRIDE DEMONSTRAVO MOTERYS

Salamanca. Radio žiniomis, Madride didelė maisto stoka. Daugybė moterų surengė demonstraciją. Jos apsupo Madrido gynimo komiteto rūmus ėmė šaukti: Mažiau Komitetų, daugiau duonos! — Tuo tarpu vyriausybininkai davė pavojaus signalą — lyg kad Madridą pultų Gen. Franco aviacija. Moteris išsigandusios ėmė be tvarkos bėgti. Kelios jų buvo mirtinai sumindžiota.

SOVIETUOS NĖRA DAUGIAU KOMUNIZMO

Raudonasis Rusijos diktatorius po paskutinių įvykių visai neteko pusiausvros. Rusijoje daugiau neegzistuos komunizmas, o asmeninė Stalino diktatura. J sušaudytų aukštų vietos skiriam

ne partijos žmonės. Jie visi atsakingi ne prieš Komunistų partiją, bet prieš patį Staliną. Jūrų laivynui išleistas įsakymas, kuriuo taip pat draudžiama skirti ir atsakingses vietas admiraltente komunistų partijos norius. Rusija, tai aš! — skelbia sužvėrėjęs Maskvos azijatas. Rusų tauta privalo tik jo paklusti ir juo pasitikėti.

Kazin, ar dėl to per revoliuciją nužudyta milijonai žmonių, kad Kremliuje vietoje baltojo Nikolajaus II atsėstų raudonasis Juozapas I?

NUŽUDĖ PARAGVAUJIAUS ATSTOVO DUKTERI

Viena. Balandžio 25 d. paslaptin gu būdu nužudyta Vienoje, Neunkircheno alėjoje, Paragvajaus atstovo dukte Ingrida Wiengreen. Policija nustatė, kad žmogžudys įvykdė šį nusikaltimą dėl atmetos ruošės.

UŽDRAUSTAS KOMUNIZMAS

Sveicarija. Nenenburgo kantone visuotiniu liaudies balsavimu nutarta didelė balsų dauguma uždrausti komunistinį veikimą ir partiją. Kurie išsilgę žemiškojo rojaus, tiems Zuricho laik raščiai pataria važiuoti pas Staliną, o Sveicariją su jos kalnų plemenimis palikti ramybėje.

Ispanijos Karas

Telegramų žiniomis iš Ispanijos, generolo Franco kariuomenė, vadovaujama gen. Mola, baigia užimti baskų provinciją ir jau nebetoli miesto Baskų vyriausybė stengiasi išgelbėti miestų gyventojus, kaip moteris ir vaikus, ypač iš Bilbao gabenami civiliai gyventojai. Netoli Bilbao sukilėlių kariuomenė užėmė Garnica, Elber ir Moroguta miestus. Užmintieji miestai yra visi sunaikinti. Kituose frontose be permainų.

Ruošė sukilima

Spaudos žiniomis, Sovietų Rusijoje, Georgijos valstijoje tapo atidengtas sąmokslas prieš sovietų vyriausybę. Svarbiausi sąmokslininkų vadai tapo tuojaus sušaudyti, o tūkstančiai įtariamų žmonių suareštuota.

— Oro linija Varšuva — Tel Avivas (Palestina). Po gerai pavykusių bandymų, atidaroma oro susisiekimo linija Varšuva — Palestina.

Organizacijų atstovu priimta rezoliucija

1937 metais balandžio mėnesio 18 diena, Brazilijos Lietuvių organizacijų — Brazilijos Lietuvių Aero Klubas, Brazilijos Lietuvių Žemės Ūkio kolonizacijos Bendrovė «Grūdas», Porto Alegre Lietuvių darbininkų savišalpos Dr-ja «Šviesa», Lietuvių Meno Megėjų Ratalio «Rytas» ir Brazilijos Lietuvių Rymo Katalikų Bendruomenės — atstovai, susirinkę j organizuojamo Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centro posėdį, tarp kita ko, aptarė «Lietuvių Sąjungos Brazilijoje» leidžiamus šmeiztus ir provokacijas per savo organą «Lietuvj» (pažymėtinas «Lietuvio» š. m. 16 nr.) ir per Lietuvos spaudą, kaip «Lietuvos Žinias», «Lietuvos Aidas», prieš veikiančias Brazilijoj lietuvių organizacijas, kaip «Rytas», «Grūdas», «Aero Klubas», Katalikų Bendruomenė ir Šviesa, jas visokiais būdais žemina ir net trukdo joms siekti užsibrėžtuosius tikslus, o save (Lietuvių S-gą Brazilijoj), stato pirmoje vietoje, kalba kolonijos vardu, nebūdamas jokia išievių organizacija, susidedanti grynai tik iš asmenų, kurie turi savo specijalų vieną uždavinį: rūpintis mokykloma.

ta prieš Lietuvių Sąjungą Brazilijoj ir jos organą «Lietuvj», kaip prieš didžiausią kolonijos provokatorių, šmeiziką ir griovėją Brazilijos lietuvių kultūrinio, ekonominio ir tautinio veikimo.

Brazilijos lietuvių organizacijų centro atstovai, atstovaudami organizuotos lietuvių visuomenės daugumą, taip j at pareiškė, kad nuo šiol, bet kam kalbėti visos kolonijos vardu, nepripažįstamos jokios teisės.

Šią Brazilijos lietuvių organizacijų atstovų priimtą nutarimą, nutarta paskelbti São Paulo lietuvių spaudoj, «Lietuvos Žiniose», jo kopijas pasiųsti Lietuvos Respublikos Konsulatui São Paulo, Draugijai Užsienio Lietuviams Rėmti Lietuvoje.

Po šiuo nutarimu pasirašo organizacijų įgalioti atstovai

Brazilijos Lietuvių Aero Klubas vardu — Andrius Raulinaitis ir Jonas Jodelis; Braz. Liet. Žem. Ūk. Kol. B-vės Grūdo vardu — Petras Šimonis ir S. Vinkauskas; Draugijos «Šviesa» vardu — P. Manevidius ir V. Rovinskas; Liet. M. M. Ryto Ratalio vardu — P. Blauzdys ir A. Varža ir Liet. Katalikų Bendruomenės vardu — Š. Butrimas ir B. Lašinskas.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Mirė Kompozitorius Mikas Petrauskas

Mirė vienas pirmųjų mūsų kompozitorių Mikas Petrauskas, paskutiniuoju laiku stipriau pasirgęs.

Mikas Petrauskas gimė 1873 met. Palušėje. Jo tėva — vargonininkas. 15 metų Mikas jau vargonininkavo Labonore. 1901 met. įstojo į Petrapilio imperatoriškąją konservatoriją. Joje mokėsi (pas Rimą Korsakovą ir kt.) dainavimo bei kompozicijos. M. Petrauskas dalyvavo lietuvių visuomeniniame gyvenime ir buvo rusų areštuotas. Laimingai pabėgo ir 1907 m. atsidūrė New-Yorke. Grįžo jau į nepriklausomą Lietuvą.

Dar 1906 met. Vilniuje pastatė savo operą «Blūtę». Joje dalyvavo ir brolis Kipras. Amerikoje įsteigė lietuvių muzikos konservatoriją Bostone.

Grįžęs į Lietuvą suorganizavo liaudies operą. Bet po poros spektaklių ją turėjo nutraukti.

Mikas Petrauskas yra pirmasis lietuviškosios operos kūrėjas. Šalia «Blūtės» parašė «Eglė žalčių karalienė», kurią pastatė Amerikoje. Be to, daug operėlių: populiariąją «Consilium facultatis», «Adomas ir Ieva», «Girių karalius ir kt. Daug harmonizavo liaudies dainų, rašė savo kompozicijų: «Lietuvių dainos» 2 tomai (I-sis 1908, II-sis — 1915), «Kanklės» (1917—21).

Paskutiniuoju laiku sirgįdamas protarpiais rašė muzikos žodyną, vertė «Paskalio mintis». Kai muzikas Kavėkas jį aplankė, rado sustojusį prie minties: «Daugiau filosofijos yra gyvenime paprastam ir ramiam».

Vogdamas mirtinai prisimusi

Vilkaviškyje buvo toks atsitikimas. Vienas Vilkaviškio naujamiesčio bedarbis ir benamis 46 m. amžiaus Jonas Kemeža, neturėdamas už ką nusipirkti malkų, paryčiu nuėjo su savo 20 metų sūnumi į kunigų seminarijos malkyną jų «pasiskolinti». Bet vos tik užsidedęs dvimetinį stuobrį ant pečių norėjo eiti namo, kaip staiga paslydo,

ir stuobris taip smarkiai sudavė į galvą, kad žmogelis susmuko vietoje. Sūnus kraujuose paplūdusį ir vos beškalbantį tėvą vargais negalais parnešė namo, o prašyčius nugabeno į apskrities ligoninę, kur buvo konstatuota galvos kiaušo praskėlimas. Čia nelaimingasis vieną parą pasikankinęs pasimirė.

A. A. MIKAS PETRAUSKAS PALAIDOTAS DZŪKUOSE

RUOŠIAMAS DIDINGAS JO MINĖJIMAS

Prieš mirdamas komp. Mikas Petrauskas pageidavo, kad jį palaidotų Dusmenų šventoriuje šalia savo tėvų. Vykdamas mirusiojo norą teko taip staiga (kovo 24 d.) ir laidoti, nes vėliau keliai būtų nebeišvažiuojami, o Dusmenys nuo kelio apie 30 km. Laidotuvėse dalyvavo velionies giminės ir labai gausi vietos visuomenė. Be kitų į amžinojo poilsio vietą mirusį lydėjo

ir sol. Ant. Sodeika, kuris dabar pavaduoja po brolio laidotuvių labai paveiktą mūsų dainininką Kiprą Petrauską. Laidotuvėse pamokslą sakė vietos kun. Smolenskis.

Dabar sudarytas komitetas, kuris ruošia platų komp. Miko Petrausko minėjimą Kaune ir po dienos — jo tėviškėje. Minėjime dalyvaus muzikai ir kitos meno pajėgos.

KIEK LIETUVOJE YRA ŽEMĖS DARBININKŲ IR KIEK JU REIKALAUJAMA

Savivaldybių surinktais duomenimis, tinkamų žemės ūkiui pasamdyti už bernus visoje Lietuvoje (be Klaipėdos kr.) yra 22381 asmuo, už mergas — 27.063, už pusbarnus — 5200, už piemenis — 21.590, Einančių dirbti sezoninių lauko darbo vyrų yra 33.193, o moterų — 34.751. Žemės ūk. darbin., turinčių iki 10 ha žemės, šeimų narių skaičius — darbingų 196.452, nedarbingų — 77.438.

Žemės ūkio darbininkų pareikalaavimas į žemės ūkį taip atrodo: bernų

31.497, mergų — 43.139, pusbarnų — 4.727, piemenų — 30.855, metinių ordinarninkų — 9649, nepilnų metinių ordnų — 3.302. Sezoniniams darbams samdo: sienapiūtei 135.600, ragiapiūtei ir vasarajai 145.309, daržų valymui ir bulviakasiui 149.830, kėlimui 51.929.

Tad, kaip matyti yra didelis darbininkų trūkumas, kuris ypač jaučiamas Siaurės Lietuvoje ir Klaipėdos krašte. Gerai suorganizavus, Lietuvoje višems darbo užtekų.

PALAIDOJO OKUPOUTO KRAŠTO LIETUVNINKA

«V. R.» 23 nr. praneša, kad kovo 10 d. Kailietnyke (Suvalkų apskr.) palaidotas buv. vietos klebonas kun. Pr. Girdauskas, kuris mirė turėdamas 83 m. Jis kunigavo 58 m., daugiausia nelietuviškose parapijose. Jis buvo kilęs iš Kud. Naumiesčio parapijos. Būdamas nelietuviškose parapijose jis su malonumu pasakodavo apie savo jaunystės dienas ir minėjo savo mokslo

draugus Marijampolės gimnazijoje J. Basanavičių, Seinų seminarijoje V. Kudirką ir P. Kriaučiūną. Vėlonis visą laiką buvo pavyzdingas lietuvis. Prieš 50 metų, kai jis buvo vikaru Rudaminos ir Krosnos parapijose, ten uoliai palaikė lietuviškumą. Jis stropiai žmones mokė lietuviškų poterių, katekizmų ir lietuviškų giesmių.

Apželdins Šventosios uosto rajoną

Finansų Ministerijoj, dalyvaujant dir. Lipėnui, Valst. Kontr. dir. Stašui, Kietingos urėdai Daunotui, Šventosios uosto administratoriui Ramanauskui ir k., įvyko pasitarimas kaip apželdinti ir sutvarkyti Šventosios uosto rajoną. Dar šią vasarą numatoma apželdinti didelius plotus pušimis, kopų pušimis, gluosniais bei karklais ir k. smėly augti tinkamais augalais. Zeldymo darbai, atlikti perėitą vasarą, davė puikius rezultatus. Šventosios uosto apylinkės bus paverstos miškais, parkais ir alėjomis, kur steigis kurortas, miestas ir plėsis uostas, kurio pagilintimo ir pra-

plėtimo darbai bus pradėti šią vasarą. Būtų buvę labai gerai, kad visi tie darbai būtų jau atlikti, bet dar nevilų ir dabar paskubinti.

25 METAI PAVASARININKAMS

Gegužės 2 d. sukanka lygiai 25 metai, kaip egzistuoja pavasarininkų judėjimas. «Pavasario» kūrėjas yra kan. Dogelis, kuris šiemet atšventė 60 metų jubiliejų. «Pavasario» vadovybė gegužės 2 d. paskelbs jubiliejinius metus, kurie truks iki 1938 m. gegužės 2 d. Jiems pasibaigus rengiamasi šaukti didžiulį pavasarininkų kongresą.

A. Rosenbergas kilęs iš Lietuvos

Ribbentropo protėvis kariavo Lietuvoje?

Mūsų žiniomis, nacionalistų žinomasis ideologas, autorius knygos «Der Mythus der XX. Jahrhundert» — «XX-jo amžiaus mitas», Alfredas Rosenbergas, yra kilęs iš Lietuvos. Kelintas jo giminių ir dabar gyvena Lietuvoje. Iki šiol buvo paprastai jis laikomas Livonijos vokiečiu, kilusiu iš Tartu (Revalio). Tikslėnes ir patikrintas žinias paduosime vėliau.

traukėsi tolyn, generolas von Ribbentropas vėl vykdė visą eilę darbų.

Negalėdami tiksliai nustatyti Reicho atstovo Londone J. Ribbentropo tikslio genealoginio ryšio su tuo Napoleono armijos prūsų generolu, esame linkę manyti, kad jis yra generolo protėvis ar koks kitas giminė.

Siemet nuo to Napoleono žygio sueina 125-ri metai.

K. V. C. VYR. VALDYBA,

Seni archyvų aktai atidengia kartais netikėtumą, Žinomo Reicho diplomato Jokimo Ribbentropo protėvis, kai Napoleono armija 1812 m. žygiavo per Lietuvą, bus buvęs su ja ilgai šiaurės Lietuvoje. Centralinio valstybės archyvo aktuose yra visa eilė generolo Ribbentropo (ar Rippentropo) ranka pasirašytų dokumentų iš 1812 m. liepos mėn. Kadangi prūsų karalius buvo Napoleono sąjungininkas, tai Ribbentropas veikė prūsų kun. čio Yorko armijoje ir buvo kurį laiką 10-tosios armijos vieno korpo štabo šefas. Jo štabas stovėjo 1812 m. vasarą Panevėžyje, ir čia jis rūpinosi kariuomenės magazinių pasitatumu, rekvizavo statybai medžiagą, vedė susirašinėjamą paliekamų ligonlių gydymo ir kt. reikalais. Paskui kai kun. čio, prancūzų maršalo A. Macdonaldo vadovaujama vad. Rygos armija

išsidirbu į penkmečio darbų planą, kaip teko patirti, nusistatė, kas šiemet turėtų būti įvykdyta ir stengias įgyvendinti

MISKU ZELDymo DARBAI

šiemet prasidės apie balandžio 15 d. Miškų želdymui yra skirta apie 307.000 lt., kurių ketvirtadalis sunaudota sėklų paruošimui. Siemet bus daugiau sėjama, o ne sodinama.

JUNGT. AMERIKOS VALSTYBĖS

SE kasmet į Kat. Bažnyčią grįžta po 50.000 kitatinių. Paskutiniems 3.000 atsivertusių tenkė: 115 gydytojų, 126 advokatų, 180 karininkų, 206 rašytojų, muzikantų ir kt. profesijų asmenų ir 375 protestantų dvasininkai.

Tarptautinis Šeimos Kongresas

Siais metais parodos metu Paryžiuje įvyks tarptautinis šeimos kongresas. Tame kongrese numatyta skaityti šie referatai: «Valstybė ir šeima», «Bažnyčia ir šeima», «Gimdytojų kontrolė».

«Seimos apaštalavimas», «Katalikų akcija ir šeima», «Seima ir švietimas» ir t. t. Į šį tarptautinį šeimos kongresą dalyvauti pakviesta ir S. Amerikos lietuvių katalikų federacija.

Projektuoja steigti antrą celulozės fabriką

Kai kurios Lietuvos ekonominės organizacijos projektuoja kurioje nors vietoje prie Nemuno, žemiau Kaino, pastatyti antrą celulozės fabriką, nes, Klaipėdoje. Jame nuolat dirba apie 900 darbininkų.

Nubaudė Vievio šnipus

Kovo 23 d. 11 val. naktį Karo teismas paskelbė sprendimą šnipinėju- slių vienos svetimos valstybės naudai vieviečių byloje. St. Janonis, K. Petrauskaitė ir Kar. Jakonis nubausiti po

4 metus sunkių darbų kalėjimo, bet ta 1 metų atsėdėtas laikas. Al. Visockis ir Aug. Simonaitis išteisinti.

Vėl ištremia lietuvių kunigą

«V. R.» 23 nr. praneša, kad Naujardėlio vicevaivada A. Kačmarčikas pasiūšė sprendimą, kuriuo įsakė Pele-

sos klebonui kun. J. Tutinui per 30 d. išvykti iš Lenkijos valstybės ribų. Kun. Tutinas Vilniaus krašte gyvena nuo Didžiojo karo laikų.

Vieną užmušė, kitas nusišovė

Silutės apskr., Metrikviečiuose plėšikai nužudė tą dieną iš Silutės tur-

vi, Ziogų km. Liuterio išpažinėjas Otto Zalcas rastas rusišovęs, kaip kalbama, dėl šeimininės nesantaikos.

Nekaltas iškalėjo 21 metus ir dabar paleistas

1916 metais visame pasaulyje sukėlė nemažą susijaudinimą Tomo Munio byla, kurioj jis buvo kaltinamas ausprogdinės San Francisko 50 žmonių, už šį nusikaltimą Munis buvo pasmerk- tas mirti, tačiau mirties bausmė vėliau jam buvo pakeista kalėjimu ligi gyvos galvos. Prieš bylą jį pasibaigus, Amerikoje buvo gyvai polemizuojama, ar Munis kaltas. Daug kas tvirtino, kad jis pasmerk- tas nekaltai. Ir tik da-

bar aukščiausias Kalifornijos teismas 45 balsais prieš 25 nutarė Munį paleis- ti iš kalėjimo, nes, esą, daugumas liudi- nių, kuriais remiantis jis ir buvo pasmerk- tas, Munis iš kalėjimo paleistas

VALPARAISO (Čilė) radio stotis teikia religinę programą visai Lotynų Amerikai: religinę — bažnytinę kroniką, bažnytinę muziką ir paskaitas iš kat- akcijos srities.

Kodėl pavasari grįžta paukščiai? Skraidantis dviratis

Nelengva suprasti, kodėl paukščiai rudenį iš mūsų kraštų išskrenda, o pavasarį vėl perskrenda. Atėjus žiemai, tiesa, jie pas mus žūtį nuo šalčio, tačiau juk jie nežino. Kita vertus, kodėl jie nepasilieka visam laikui pietuose? Juk ten jiems joks pavojus negresia. Kas juos traukia pavasarį skristi atgal?

Dar prieš kelis metus į šį klausimą mokslas neturėjo atsakymo. Bavo manoma, kad paukščiai išlekia tik todėl, jog tuo būdu stengiasi apsaugoti nuo žiemos šalčių. Tačiau ši nuomonė buvo klaidinga jau vien dėl to, kad daugelis paukščių išskrenda vasarai baigiantis arba rudenį teprasidedant, kada dar negalima pajusti jokių didesnių oro atmainų. Tačiau nuomonė, kad paukščiai išskrenda ir atgal perskrenda tik dėl oro atmainų verčiamų, vyravo ilgai.

Kaip žinome, paukščių išskridimo sezonas prasideda rugpjūčio 1 d., o grįžimas baigiasi gegužės 1 d. Pirmieji gandrai iš mūsų kraštų išskrenda tarp rugpjūčio 18—20 dienų. Vienas Amerikos zoologas ilgai ieškojo «traukimo hormonų», manydamas, kad kaip tik ir paukščių kelionių reguliatoriai, tačiau

nieko teigiamo nepatyrė. Šio amerikiečio darbą toliau tęsė kitas jo kolega, kuris priėjo išvadą, kad paukščių keliones reguliuoja du fiziologiniai reiškiniai: senų plunksnų metimas ir naujų dygimas. Kai tik vienas šių fiziologinių reiškinų baigiasi, paukščiai pradeda būriuotis išskridimui arba grįžimui. Vieni paukščiai išsišeria anksčiau, kiti — vėliau, todėl jie ir ne vienu laiku atlieka savo tolimas keliones. Nors oras ir kažin koks būtu, jei kartą paukščiui pasikeitė jo plunksnos jis turi skristi.

Pirmamečiai gandrai ir pelkiniai paukščiai poruojasi tikrai sugrįžę atgal į savo gimtinę. Taip pat nemažai pirmamečių gandrų pasilieka nuo bendros kelionės su seniais, ir Egipte jų dar galima matyti gegužės mėnesį, gi tuo tarpu seniai gandrai jau būna grįžę balandžio mėnesį. Taip yra todėl, kad kai kuriems jaunikliaus gandrų vėliau išauga plunksnos. Pelkiniai paukščiai, jei jie pasivėluoja, tais metais į mūsų kraštus visiškai neatskrenda.

Kartą buvo padarytas toks bandymas: pašto balandžiui iš sparnų išrovė kelioka plunksnų. Plunksnomis ataugant jam leido skydinų liaukų preparatus, nuo kurių jo plunksnos užaugo margos ir daugiau nebeiškrito. Iš to bandymo padaryta išvada, kad paukščio organizme susilpnėjęs skydinėms liaukoms, įvyksta plunksnų iškritimo procesas.

Zoologas Kuchleris paukščių keliones kaip tik ir aiškina tuo, kad jos pareina, nuo paukščio organizme susidariusio skydinų liaukų hormonų kiekio. Žiemą šių hormonų paukščio organizmas pagamina labai mažai, tačiau pavasarį ir rudenį žymiai daugiau, nes tai reikalinga naujų plunksnų ataugimui.

SKAITYDAMAS
„SVIESA“
ZINOSI
VISKA.

P. Orintaitė

TĖVIŠKĖJE

Zinau, kur klevas tasyk pasodintas
Dabar platus — nuo stogo grėbsto šiaudus,
Tenai prieš saulei tekant vis kas rytas
Mama vaitoja stuobrin prisiglaudus —
Vaikai. Vargai. Nebėra jau.
O man pas Dievą reiks tuojau . . .

Išgeso akys ašarų išplautos,
O veide — kįk takų gyvenimas įrašė!
Įdubo pėdsakai — lyg kelias nukeliantas,
O lairėš buvo gal tikrai už grašį . . .
— Ruduo. Žiema. Jų buvo daug.
O ryt į kapus keliauk!

Pavasariai pražydsavo kas metai —
Vis kudi jį supdavo čionai
Sirdis vien tikrai jiems gyvent paprato,
O jie — paliko vieną vėl — tėsizina! —
— Dar vakar, buvo, rodos, čia,
O štai — jau tėviškė tuščia!

Kazys Boruta SVETIMAS DANGUS

Taip nusibodo svetimas dangus
Ir gatvės svetimos ir žmonės.
Norėtuši matyti tėviškės laukus
Bent iš kartuvių paklodes.

O jeigu jau ir taip nebūtų galima,
tai vaikata, norėtuši praeit šalia
pro kaimą gimtinį. Ir baltą kamina
liūdnei pasveikint kepure.

O gal ir motina aut gonkų laukia
sūnaus paklydusio po svetimas žemes.
Ir žiūri ilgai antakius suraukus,
neg vieškelis žingsnius sūnaus praeš.

Nelauk, motute! Manęs nesulauksi,
o jei sulauksi irgi bus ne kas.
Dar labiau tu antakius surauksi
pamaciusi sūnaus žaizdas.

Visos kolonijos lietuvių vaikams rengtos «Dr. V. Kudirkos» v. liet. pradžios mokykloje 1935 m. gruodžio mėn. 29 d. eglutes, steigiamo vaiku darželio naudai, Eglutes Rengimo Komiteto posėdžio, įvykusio 1937 m. balandžio 10 d.

PROTOKOLAS Nr. Dienotvarkė

1. Steigtojo priešmokyklinio amžiaus vaikams darželio fondo ir Eglutes Rengimo Komiteto likvidavimas.

1937 m. sausio mėn. 3 d. Eglutes Rengimo Komiteto posėdžio nutarimu aukotojams, negražinusiems pasžadetu jų sumu pasiūsta raštu paraginimai atsiskaityti su Egl. Rengimo Komitetu, tačiau ne tik iki nustatyto laiko, t. y. š. m. kovo mėn. 1 d., bet ir iki šiol negauta iš jų jokių atsakymų. Iš to daroma išvada, kad jie visiškai neturi noro su komitetu atsiskaityti. Todėl eimant virš minėto posėdžio 2 punkto nutarimu vaiku darželio fondas likviduojamas, kas užtiknuojama šiaip:

a) Pagal apyskaita auku gauta iš 1) Konsulo Povilo Gančio 50\$000, 2) Makso Kairausko 50\$000, 3) kun. B. Suginto 100\$000, 4) Felikso Cemarkos 50\$000, 5) Antano Simbelio 10\$000, 6) Aleksandro Saikausko 10\$000, 7) Dornu 10\$000, 8) Jono Steponaičio 50\$000. Viso 330\$000. Iš jų Eglutes Rengimo Komitetui neišmokėjo šie aukotojai: Maksas Kairauskas 50\$000, kun. B. Sugintas 50\$000 ir Jonas Steponaitis 50\$000, viso 150\$000, kurie padengti kasininkės mok. Z. Nalivaikienės asmeniais pinigais.

b) Eglutei parengti išlaidų padaryta 351\$900. Visos išlaidos padengtos au-

komis 330\$000 ir iš Mokos mokyklos kasos 21\$900, viso 351\$900. Už mokyklos prisidėjimą prie išlaidų padengimo komitetas paaukojo mokyklai vaiku teatrui rubu sumoje 172\$100.

c) Gautieji pinigai už bilietus 57\$500 ir už programas 27\$000, viso 84\$500 buvo priskirti prie «Dr. V. Kudirkos» v. n. mokyklos besisteigiančio vaiku darželio fondo. Ši suma buvo laikoma kasininkės mok. Z. Nalivaikienės žinioje iki komiteto atskiro nutarimo.

d) Pagal likvidavimo a) punktai negražintu jų auku suma 150\$000, padengta kas. mok. Z. Nalivaikienės, mažesne negu b) punkte minima suma 84\$500, esanti kas. mok. Z. Nalivaikienės žinioje, todėl skirtumas 65\$500 sudaro deficita, kuris lieka neišieškomas ir kasininkės mok. Z. Nalivaikienės nuostolyje. Šia suma mok. Z. Nalivaikienė sutinka iš Eglutes Rengimo Komiteto nereikalauti.

e) Remiantis virš iš destytais punktais ir Eglutes Rengimo Komiteto posėdžio s. m. sausio mėn. 3 d. nutarimu kalbanas vaiku darželio fondas ir Eglutes Rengimo Komiteto likviduojamas.

Eglutes Rengimo Komiteto nariai: J. Masiulis, J. Juodgudis, Z. Nalivaikienė, A. Serbenta, P. Korsakas, A. Cemarkienė.

Poilsio valandai

ATSAKYMAS UZDAVINYS NR. 2.

Štai, ką pasakė lenktyniautojams senukas: jis lepė pasikeisti arkliais! Mat, premija buvo skiriama vėliausia atbėgusiam arkliui, o ne jojikui. Kai jie persėdo kiekvienas ant svetimo arklio — mišku, kad tą svetimąjį arklį norėjo nuvaryti pirmiau, kad savasis atsiliktų ir gautų premiją. Bet lygiai taip galvojo antras, trečias ir dešimtas lenktyniautojas. Na, ir varė kiekvienas svetimą arklį kiek bejmanydamas, stengdamasis aplenkti savąjį. Kuris buvo negreičiausias, tam, žinoma, nė penktinai nieko nepadėjo: tas ir laimėjo premiją.

Be abejo, išmintingiausia būtų būvę atjoti į tas rungtynes su kokiu vos kojas bepaveikanciu arklju; laimėjimas būtų buvęs užtikrintas. Bet kasgi joja į lenktynes su kiuinu?

UZDAVINYS NR. 3.

Vienas lietuvis įsitaisė São Paulyje mėsos parduotuvę. Kadangi neturėjo labai daug pinigų, tai svarstyklės kurį laiką buvo iš kito prekybininko pasiskolinęs. Jis pastebėjo, kad moterys niekad iš karto neperka daug mėsos. Daugiausia jam prisiejo kartą atsverti — tai 13 kilogramų. Kai skolin-tas svarstyklės turėjo gražinti, tai nuėjęs nusipirko svarstyklės ir 3 svarčius, kurie visi drauge svėrė 13 kilogramų, ir su kuriais galėdavo atsverti

Milano aerodrome, dalyvaudant aviacijos aukštiesiems karininkams, buvo išbandytas taip vadinamas „skrajojantis dviratis“, kurį sukonstruktavo inžinieriai Bossi ir Bonomi. Šitas dviratis, kuris varomas tikrai paties žmogaus jėga, iš viso sveria tikrai 90 kilogramų jo įsibėgimo distancija 16 metrų. Nuo žemės jis pakyla taip, kaip ir vaikai orą leidžiami atvarai: jis keliamas ilgos virvės pagalba, tol, kol pakyla į 6—7 metrų aukštį. Tada lakūnas pradeda kojomis minti pedalus, nuo ko tuva sukts propeleris, kuris per minutę apsisuka 180 kartų. Tokio apsisukimų skaičiaus visiškai užtenka, kad «dviratis» galėtų išsilaikyti ore. Lakūnas Emilio Casco su šiuo «dviraciu» padarė tris skridimus: pirmą kartą ore išsilaikydamas 53 sekundes, antrą 71 ir trečią—47 sek. Pirmą kartą nuskrido 750, antrą — 900 ir trečią—500 metrų.

Prieš kelerius metus Italijos aviacijos vadovybė 100.000 lirų premiją tau, kas pagamins «skraidantį dviratį», galintį be nutūpimo nusikristi 2 kilometrų distanciją. Kadangi šių dviejų inžinierių sukonstruktuositas aparatas neatitinka statomiems reikalavimams, premijos jie negavo, tačiau juodu pareiškė, kad tokio «rekordo» pasisekimas yra tikrai laiko klausimas.

MISIJONIERIAI SOVIETU RUSIJAI

Pačiam Popiežiui pageidaujant 25 jaunuoliai studentai paruošiami dabar specialiam misijų darbui Sovietų Rusijoje. Šių studentų, kurių pasiruošimo darbas štai didelei ir atsakingai misijai yra labai sunkus, vienas trečdalis yra rusai. Popiežius pareiškęs norą pirmąsias apaštalavimo «kregždes» leisti į Sovietų Rusiją ne kunigus, bet šiuos išmokslius vyrus, kurie, apsigyvenę Sovietų didmiesčiuose ir kitų valstybių, kuriose yra daug rusų emigrantų, miestuose, galės dirbti apaštalavimo darbą. Tokiu būdu rusams bus suteikta galimumo suartėti su katalikų bažnyčia jos li turgija. Popiežius mano tokiu būdu per keletą metų paruošti apie porą šimtų misijonierių, kurie galės būti pasiųsti į Sovietų Rusiją kovoti su bedievybe.

mėsos nuo 1 iki 13 kilogramų — kiek kuri moteris paprašydavo. Tai taip ir apsiėjo gudrus lietuvis tik su trimsvars čiais, sutaupydamas pinigų ir vietos ant stalo.

Klausimas: kokio svorio buvo kiekvienas tų svarsčių?
Svarstyklės ne dešimtainės — paprastos.

Paieškojimas

Prieš 10 metų iš Lietuvos, Kiauklių par. Pažasių km. yra išvykęs į São Paulo miestą Aleksandras Jurkevičius (sūnus Zigmanto). Jis yra Lietuvoje vedęs Pusvaškytę. Yra gandy, kad Aleksandras Jurkevičius Brazilijoje mirė. Kas apie jį žinote, malonėkite pra nešti Kolonijos Kapelionui.

Dėmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelna, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos prieinamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

„Sviesa“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.
3. Bom Retire — p. Baužio krautuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinėj [Rua José Paulino, 109].
4. P. Kirilausko krautuvėj — Vila Anastacia.
5. P. Menkaičio krautuvėj — S. Anna.
6. Pas laikraščių platintojus ir
7. Pas «Sviesos» įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat

IR — rua Coronel Moraes, 338.

RIO DE JANEIRO MIESTE „SVIESA“
GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO
DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SÁ.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinėme, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

LIETUVIS DAILININKAS

São Pauly, gatvėje Newton Prado, 140 lietuvis LIONGINAS PAZIKAS turi atidarus dailės — paišybos studiją. Piešia įvairius paveikslus, portretus ir t. t. ant drobės alėjiniais dažais. Kas nori turėti gražų portretą, tesikreipia ten. Taip pat ten taisomi laikrodžiai ir kiti dalykai.

LIETUVIAI! Visi kai vienas skaitykite „SVIESA“

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokites ir skaitykit „Sviesą“.

„Sviesa“ yra tikriausias kiekvieno lietuvio išeivio draugas ir tarėjas.

«Sviesa» gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargantams ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

«Sviesa» lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsirėikimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išeina.

«SVIESOS» PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoj: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary P a s t a b a : Iš provincijos pinigų siųsti Redaktoriaus vardu.

D-ras Povilas Ličciardi

Santa Casa gydytojas -- operatorius

Naujasias elektros pagalba gydymo būdas GONORĖOS ir REUMATIZMO aštro ir kroninio. Syfilis ir venerinės bei odos ligos — VYRU IR MOTERU. Taip pat vidurių, plaučių ir kitos ligos. Naujas būdas BE OPERACIJOS. SPECIALYBĖ MOTERU LIGU. Gydymas užtikrintas. PRIĖMIMAS nuo 14 iki 20 val.

Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu — (DIENA ir NAKTI) Telef. 5-4175.

Konsultorija ir gyvenamas butas: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro)

Dr. S. Meitin

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETINGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Konsultorijos 2-5068.

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASCVOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephi-
genia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šiokiadieniais nuo 3 iki 9
val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidurinių moterų ir
psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERI-
NIU LIGU. Greitas ir radikalus pagydyimas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Candia ir M. Cogano

LABORATORIJA

MEDECINIŠCAS ISTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir
pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n 6: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

VAISTINĖ PASSERINI REKOMENDUOTINA VISIEMS LIETUVIAMS VAISTINĖ.

Patarnavimas sąžiningas ir patikimas.
Ivairus pasirinkimas vietinių ir užsie-
ninių vaistų bei kosmetikos dalykų.

Galima kreiptis ir naktį.

Rua Silva Pinto 263 :: Phone 5-3584

Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

J. E. São Paulo Arki-Kun. Sugintas jau išvyskupas aplankė lietuvių bažnyčią

Balandžio m. 28 d. 3 val. popietį J. E. São Paulo Arkivyskupas, lydėdamas savo asmeninio sekretoriaus, buvo atvykęs pažūrėti lietuvių bažnyčios, bei apylinkių. Jo Ekscelencija susipažinęs su padėimi vietoj, pažadėjo greitu laiku Villa Zelinos lietuvių bažnyčiai suteikti paprastas teises. Taip pat lietuvių kolonijos kunigams patarė pasistatyti prie bažnyčios gyvenamąją namą klebonijai ir čia apsigyventi. Garbingasis Ganytojas teiravosi ir bendrai apie lietuvių kolonijos gyvenimą, apie mokyklą, organizacijas ir kita.

Centras Organizuojasi

Nežiūrint įvairių trukdymų, lietuviškųjų organizacijų centro organizavimo darbai smarkiai pastūmti pirmyn. Praėjusį sekmadienį jau baigta svarstyti įstatų projektas. Dabar, organizacijos susipažinusios su priimtu įstatų projektu, siūlo savo atstovus centro vadovaujantiems organams sudaryti.

„Viltis“ susijungs

Praėjusių metų pabaigoj „Viltis“ S-ga dėl kai keno noro „Viltį“ pasizina binti savo asmeniniams reikalams apginti, prievarta prie skilimo. Dabar vėl norima rasti bendrą kalbą. Tuo reikaku praėjusį sekmadienį, Mokoje, tarp skyrusių valdybų narių buvo pasitarimas. Atrodo, kad susitarti bus galima.

Jau gieda

Naujai susiorganizavęs Villa Zelinoje prie lietuvių bažnyčios choras, praėjusį sekmadienį jau giedojo pamaldų metu keturiais balsais lietuviškas giesmes. Pirmas pasirodymas padarė gerą įspūdį.

Choristų susidraugavimo arbatalė

Villa Zelinos bažnytinis choras kitą sekmadienį, gegužės m. 9 d., Villa Bellos mokykloje ruošia arbatalę.

ZINOTINI ADRESAI:

Lietuvos Konsulatas Rua Aureliano Coutinho 88 Telef. 5-4275.

Kolonijos Kapelionas kun. Ragaižinskas gyvena Convento Sto Antano do Pary. Telef. 9-1640.

RUSIŠKOS DAINOS IR MUZIKA

Zymiausieji São Paulo rusų dainininkai ir muzikai kiekvieną vakarą linksmina svečius lietuvių šeiminių užiejoje.

Bar Rio Branco

RUA VISCONDE RIO BRANCO 461

KAMPAS RUA VICTORIA.

Tautiečiai, apsilaukę nesigailėsite.

Balandžio m. 26 d. kun. Sugintas išvažiavo iš São Paulo. Kur išvažiavo — Lietuvon ar kitur — kol kas tikrai nežinia. Be to su savim išsivežė ir Katalikų Bendruomenės Valdybos posėdžių, bei susirinkimų protokolų knygas, kasos pateisinamus dokumentus, bažnyčios statybos komiteto dokumentus bei sąskaitas. Nesutvarkyta sąskaitos nei su Bendruomenės kasa iš surinkto nario mokesčio. Be abejo visi išvežti dokumentai, tarpininkaujant tiesioginiams viršinininkams bus gražinti.

Motinos Dienos Minėjimas ir Bendruomenės Susirinkimas Mokoje

bus šį sekmadienį, mokyklos salėj, 3 val. po pietu. Programoj bus kun. Armino kalba, dainuos Mokoš choras ir kita.

Švenčiausio Sakramento Garbinimo Brolijos NARIU SUSIRINKIMAS NUKELIMAS Į KITA SEKMADIENĮ.

Yra ir tokių

Kolonijoje pasitaikė ir tokių lietuvalėjų, kurios kitataučiams girdint gėdėjasi savos lietuviškos kalbos. Štai Bom Retiro rajone viena jauna, 15-16 mt. lietuvaitė (J. E-tė) dar vos tik pora metų atvažiavus iš Lietuvos, susijęs su savo draugais ir draugėmis kalbasi braziliskai. Jei lietuviais esame mes gimę, lietuviais terime ir būt. Be to, lietuvaitė draugauja su vienu juoduku, negru.

„Zvalgas“.

Jonas Saldukaitis sveiksta

Praėjusią savaitę sužeistasis Saldukaitis jau išėjo iš ligoninės. Gydytojai pripažino, kad jo kaulai nebuvo sulauzyti, o tik buvęs smarkiai pritrenktas.

J. B. Jonelis.

Sužeidė mokinį

Praėjusį šeštadienį Bom Retiro mokyklos mokinys L. Pazikas išėjęs iš mokyklos bonde važiavo pas savo draugą. Bėlipant iš bondės buvo užkliudytas pro šali einančio autobuso ir pritrenktas. „Assistencia publica“ nuvežė į Santa Casa.

J. B. Jonelis.

SKAITYDAMAS

„SVIESA“

ZINOSI

VISKA.

Reikalingas mokinys

Reikalingas mokinys raidžių rinkimui. Kreiptis prašome į Spaustuvę RUA DA MOCCA 309.

Pranešimai

KUN. A. ARMINAS praneša, kad įvairiais reikalais interesantai gali kreiptis: kiekvieną dieną 7 val. ryto šv. Antano bažnyčios raštinėn, ketvirtadieniais ten pat 7½-8½ val. vak. ir kiekvienu kitu laiku jo bute rua Coronel Moraes 269 (antras aukštas).

BAZNYTINIO CHORO REPETICIJOS

Visus choristus, kurie esate užsirašę į bažnytinį chorą, prašau lankytis į repeticijas. Repeticijos vyksta choro vedėjo p. Stankūno bute pirmadieniais ir ketvirtadieniais 8 val. vakaro. Norintieji chore dalyvauti gali teirautis ir užrašyti pas kolonijos kapelioną, ar choro vedėją.

Kun. P. Ragaižinskas
Kolonijos Kapelionas.

****

PRANESIMAS JAUNAVEDZIAMS

Dar kartą pranešu visų jaunavedžių dėmesiai, kad visus rastus jungtinių reikalų reik sutvarkyti pas kolonijos kapelioną bent prieš dvi savaites. Per vieną, antra dieną visų dokumentų nėra galimybės sutvarkyti, nes kiekvienam šlūbui reik gauti leidimas iš Kurijos. Už dispensą nuo kiekvieno užsako reik mokėti po 10 milų. Pasirenkant liudininkus dokumentus sudarant rinktis pirmoj eilėj gimines, o pas kiau svetimus; geriau tuos, kurie jaunąjį ar jaunąją seniau pažįsta.

Kolonijos Kapelionas.

****

ADMINISTRACIJOS PRANESIMAS

Mes gauname pranešimų, kad pas katinu metu, nevisi skaitytojai laiku čia São Paulo ir užsieny gauna „Sviesą“. Kas gauna „Sviesą“ netvarkingai, arba nelaiku prašome mums pranešti (Caixa postal 4118 São Paulo), o mes prisiusime visus Nr.

BENDRUOMENĖS PASTO DĖŽĖS

Nr. 4118.

Visi „Sviesos“ skaitytojai, gali šia dėžute pasinaudoti gaunant laiškus iš Lietuvos, ar iš kur kitur. Kam bus atsiųsta laišku paskelbsim „Sviesoje“. Adresas rašyti šitaip: vardas ir pavardė Caixa Postal 4118 São Paulo Brazil.

Paieškojimai

Bronius Steponavičius, anksčiau gyvenęs Porto Alegre, Rua São Pedro 778, Est. Rio Grande do Sul.

Pranas Tamulis, gyven. São Paulo, yra prašomi pranešti Lietuvos Konsulatui São Paulo, Rua Aureliano Coutinho 88, savo gyvenamosios vietos adresus.

Pamaldos

ŠI SEKMADIENĮ GEGUZĖS MĖN. 2 DIENA PAMALDOS BUS:

Villa Zelinoje Svento Juozapo bažnyčioj: 8 val. mokyklos mokiniams šv. Mišios ir bendra šv. Komunija. 11 val. sutau su įstajymu šv. Sakramento. Pamaldas laikys kun. Arminas.

7 val. vakaro Mišparai ir gegužinės pamaldos.

Šv. Antano do Pary bažnyčioj 11 val. suma. Pamaldų metu giedos Mokoš choras.

Išpažinėčių bus klausoma šv. Antano bažnyčioj šeštadienio vakare nuo 7 ligi 8 val. Villa Zelinoje nuo 5 val. v.

VILLA ANASTAZIJOS LIETUVIŲ DĖMESIUI. Villa Anastazijos lietuviams katalikams pamaldos bus kiekvieną mėnesį du kartu.

Šį sekmadienį, gegužės m. 2 d. šv. Mišios bus 8 val. ryto. Pamaldų tvarka kiekvieną kartą bus pranešta per „Sviesą“ ir per mokyklos mokinius.

Gegužinės pamaldos Villa Zelinos lietuvių bažnyčioj šokiadieniais bus apie pusiau aštuntą v. vak.

****

Bažnytinės žinios

VAZIUOS INTERIORAN. Vidury gegužės mėn. kun. Ragaižinskas kel tai dienų važiuos interioran gyvenančių lietuvių lankyti. Pirmiausia vyks į Frigorifiko Anglo bei ten arčiau esančias fazendas.

Lietuviai, palaikykim savuosius!

Provizorius Juozas Lukoševičius praneša, kad neseniai yra įsisteigęs nuo savą vaistinę Rua Bom Pastor 18 (Ypiranga), kuri yra kasdien adara nuo 7 val. ryto, ligi 11 val. nakties. Taip pat saukiamas kiekvieną valandą, ir nakties metu, vyksta pas ligonius leisti adatų į muskulus, po oda ir į gyslas. Lietuviams ypač daroma didelė nuolatda užmokesnyje.

Kiekvieną dieną nuo 8 val. ligi 10 val. vakaro dežuruoja gydytojas, kuris tikrina ligonių sveikatą nemokamai.

Negalimiesiems pasinaudoti gydytojo pataravimu nustatytoms valandomis, gydytojas sutinka atvykti vaistinėn, susitarus iš anksto ir kitomis valandomis. Pats provizorius Lukoševičius yra visomet pasiruošęs patarnauti visoms lietuvių šeimoms.

Susisiekiamas labai patogus. Iš Largo da Sé galima važiuoti bondėmis Fabrica 20, Villa Prudente 32, Ypiranga 4. Taip pat Fabrika ir alto do Ypiranga autobusai galima važiuoti.

Privaziavus kampą gatvės Bom Pastor reik išlpti ir eiti į 18 Nr. šios gatvės. Ten randaš pirmasis São Paulo lietuvis vaistininkas turis nuosava vaistinę Juozas Lukoševičius, kuris visomet pasiruošęs maloniai patarnauti.

Adresas

FARMACIA DOM BOSCO

RUA BOM PASTOR 18 Tel. 3-01-00

Ypiranga. Provizorius

Juozas Lukoševičius.

Lietuvi katalike!

AR JAU ESI BENDRUOMENĖS NARYS?

Jeigu ne, tai nieko nelaukdamas atlik šią savo pareigą įsirašyk į Bendruomenės narius. Tai gali padaryti kiekvieną šventadienį, po pamaldų, pas lietuvių kolonijos kunigus. Nario mokesnis — kas menuo po viena milreisą ir vienas milreisas įrašų.